

بررسی رابطه بین خوش بینی مدیران و شفافیت اطلاعات حسابداری در شرکت‌های پذیرفته شده در

بورس اوراق بهادار تهران

سودا عطائی^a، عادل شاه ولی زاده^b، سعید علیپور^c

^a دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی مقدس اردبیلی

^b استادیار، گروه حسابداری، واحد اردبیل، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران

^c استادیار، گروه حسابداری، واحد اردبیل، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران

نویسنده مسئول: دکتر عادل شاه ولی زاده (a.shahvalizadeh@gmail.com)

چکیده:

خوش بینی مدیران یک ویژگی شخصیتی است که به عنوان داشتن باور مثبت در رابطه با هر یک از جنبه‌های یک پیشامد در شرایط عدم اطمینان تعریف می‌گردد. بنابراین، یک عملکرد موفق در گرو نوع نگرش مدیرعامل است زیرا سرمایه‌گذاران، تحلیل‌گران و افراد برون‌سازمانی نسبت به گزارشات و صورت‌های مالی و سود تعلق گرفته میزان مشارکت خود را انتخاب می‌کنند. مدیران دارای تخصص و دانش مالی نوعی روش‌های استاندارد پذیرفته که به صورت منطقی انجام می‌شود را تدوین می‌کنند زیرا گزارشات دایره‌های اقتصادی آنان باید قابل توجیه باشد. همچنین شفافیت اطلاعات از دیرباز مورد توجه اشخاصی که از واحدهای تجاری نفع برده‌اند مورد توجه بوده است زیرا همین اطلاعات مالی هستند که می‌توانند یک سرمایه‌گذار را از نوع وضعیت مالی و سودآوری یک شرکت خبر دهد. با توجه به مباحث فوق، این تحقیق به دنبال بررسی رابطه بین خوش بینی مدیران و شفافیت اطلاعات حسابداری می‌باشد.

کلمات کلیدی: خوش بینی مدیران، شفافیت اطلاعات حسابداری.

۱. مقدمه

در عصری که با پیشرفت ارتباطات و تکنولوژی‌ها همراه بوده است اطلاعات به‌عنوان یک چراغ روشن برای مدیران و سرمایه‌گذاران در جهت پیشبرد اهداف سازمانی و آتی نیز می‌باشد. براساس مطالعات محققین در کشورهایی که قانون حساب دهی و حساب‌خواهی در گزارش‌های مالی و مدیریتی وجود دارد نقش شفافیت نیز در آن وجود داشته است. از نظر قوانین گزارشگری مالی، وجود اطلاعات شفاف باعث کاهش تقلبات و عدم سوءبرداشت‌های اختیاری از حساب‌ها و اقلام ترازنامه‌ای می‌شود. البته براساس آیین مقررات انجمن حسابداران آمریکا، شرکت‌های تجاری باید کنترل‌های داخلی در محیط داخلی سازمان را مستقر نمایند.

ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری مدیران از جمله عوامل مهم در اثرگذاری پیش آمده‌ها و روند عملیاتی شرکت‌ها دارد. تئوری علوم رفتاری بیان می‌کند که خوش‌بینی و بیش اطمینانی مفاهیمی هستند که ویژگی‌های مدیران را در بر می‌گیرد. در واقع خوش‌بینی مدیران بیان‌کننده این است که مهارت‌ها و دانش‌های فردی شخص مدیران بیش از حد مورد برآورد قرار می‌گیرد و هرگونه تصمیم‌گیری در قبال پدیده‌های اقتصادی از جمله سرمایه‌گذاری، تخصیص سود و غیره به صورت افراطی یا تقریباتی تخمین زده می‌شود. براساس ادبیات رفتار تجاری مدیران، تصمیم‌گیری در حالت خوش‌بینانه همواره براساس طیفی از گزارش‌های جریان وجوه نقد آتی و تخمین سیستماتیک در قبال تأمین منابع مالی یا پرداخت سود سهام انجام می‌شود و خوش‌بینی یکی از شاخص‌هایی است که مستقیماً بر ریسک شرکت اثر می‌گذارد (مهرپر و همکاران ۱۳۹۹).

حسابداری به عنوان دانشی است که براساس اصول پذیرفته شده و منطقی، رویدادها را شناسایی کرده و براساس ابزار موجود آن‌ها را اندازه‌گیری می‌کند. تبدیل کردن اقلام از حالت کیفی به کمی نیز در عرصه حسابداری به عنوان یکی از مهم‌ترین چالشی بود که توانست نقش خود را در جامعه و اقتصاد تحکیم بخشد. بر این اساس اطلاعات حاصل از خروجی رویه‌های حسابداری بسیار حائز اهمیت است زیرا محتوای اطلاعات مالی برای اشخاص برون‌سازمانی بسیار مهم است.

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه: اردبیل، شهرک کارشناسان، بالاتر از میدان وصال، محله مدیریت، مرکز آموزش علمی و کاربردی سازمان مدیریت صنعتی

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

شفافیت اطلاعات از دیرباز مورد توجه اشخاصی که از واحدهای تجاری نفع برده‌اند مورد توجه بوده است زیرا همین اطلاعات مالی هستند که می‌توانند یک سرمایه‌گذار را از نوع وضعیت مالی و سودآوری یک شرکت خبر دهد و نسبت به سرمایه‌گذاری در موسسه تجاری اقدام نماید. وجود اطلاعات دارای اتکالی مالی و مربوط بودن در مقایسه کردن اطلاعات و سوابق این را نشان می‌دهد که مدیران همسو با سهامداران عمل می‌نمایند. وجود اطلاعات دارای بار محتوایی در بازارهای مالی و سرمایه‌ای کارا بودن آن را نشان می‌دهد و بدین معنی است که بازار کارآمد است و اطلاعات در دسترس افراد به صورت منطقی نیز توزیع شده است. سود یا زیان گزارش شده از سوی سرپرستان و مدیران رده بالای مالی شرکت‌ها اگر از شفافیت نسبی برخوردار باشد می‌تواند تأثیر با اهمیتی در نقل و انتقالات سهام باشد. و معاملات در بالاترین کیفیت خود انجام خواهد پذیرفت (حاجیها و اورادی ۱۳۹۷).

۲. خوش‌بینی مدیران

۱.۲ ادبیات رفتاری در حوزه مالی

روان شناسی مالی در واقع در مقابل پارادایم رفتارهای منطقی سرمایه‌گذاران مطرح شده که اساس و بنیان همه مدل‌های مالی ارائه شده است. تالر^۱ معتقد است گاهی اوقا برای یافتن پاسخی برای معماهای مالی تجربی، ضروری است که این احتمال را بپذیریم که برخی از عامل‌ها در اقتصاد گاهی به طور کامل عقلایی رفتار نمی‌کنند که این موضوع مالیه رفتاری است. این رویکرد از علم روانشناسی برای درک رفتارهای سرمایه‌گذاران و بازار استفاده شده و جنبه‌های روانشناسی رفتار افراد در بازارهای مالی بررسی می‌شود. تاکنون عوامل رفتاری مختلفی در تصمیم‌گیری‌های مالی مطرح شده است. یکی از مهم‌ترین اختلا رفتاری تصمیم‌اطمینان بیش از حد است.

ادبیات این حوزه جدید مالی نشان می‌دهد که احساسات و سوگیری‌های روان شناختی می‌تواند تأثیر زیادی بر تصمیم‌گیری‌های مدیریت شرکت داشته باشد. نظریه نمایندگی برای زمانی طولانی پارادایم غالب در مطالعات مرتبط با نظام راهبری شرکتی بوده است. این نظریه مربوط به مشکلات ایجادکننده انگیزه در مدیریت شرکت در جهت منافع سهامداران و نه در جهت منافع خود، است. خوش‌بینی، یکی از انواع سوگیری‌های رفتاری است که در ادبیات مالی رفتاری به خوبی مستند شده است. گرایش خوش‌بینی را به عنوان یک خطای روان شناختی بیان کرده است که می‌تواند باعث شود مدیران به این باور برسند که بازار، شرکت آن‌ها را کمتر از واقع ارزش‌گذاری کرده است. گرایش خوش‌بینی، مدیران را از ارزیابی درست شرکت خود باز می‌دارد. آن‌ها همیشه به برآورد بیش از واقع بازده مورد انتظار شرکت و پروژه‌های سرمایه‌گذاری خود تمایل دارند. وی به لحاظ نظری پیش‌بینی کرد که خوش‌بینی‌های مدیریتی می‌تواند تصمیم‌گیری شرکت را تحت تأثیر قرار دهد. در ادبیات مالی رفتاری، گرایش خوش‌بینی مدیریت، برآورد سیستماتیک بیش از واقع متوسط جریان‌های نقدی و بازده آتی ناشی از فعالیت‌های شرکت هم اون سرمایه‌گذاری، ادغام، اکتساب، تأمین مالی و پرداخت سود سهام و نتایج ناشی از آن‌ها همراه با درجه خاصی از عدم عقلانیت است. هم چنین این مدیران اعتقاد دارند که بازار، شرکت آن‌ها را کمتر از واقع ارزش‌گذاری می‌کند و باعث می‌شود تأمین مالی خارجی پرهزینه شود. به همین دلیل در صورتی که شرکت دارای منابع داخلی باشد، ممکن است مدیر خوش‌بین، تمایل بیشتری به بیش سرمایه‌گذاری در پروژه‌های سرمایه‌گذاری پذیرش پروژه‌های با خالص ارزش فعلی منفی ادغام و اکتساب کاهنده ارزش بازده عملیاتی منفی از خود نشان دهند، اما در صورتی که تأمین مالی پروژه‌ها نیازمند منابع خارجی باشد، ممکن است کم سرمایه‌گذاری در پروژه‌های سرمایه‌گذاری رد پروژه‌ها با خالص ارزش فعلی مثبت ادغام و اکتسابات افزایش‌دهنده ارزش بازده عملیاتی مثبت صورت گیرد (سلیمانی امیری و گروه ای ۱۳۹۶).

۲.۲ عوامل موثر در خوش‌بینی مدیران نسبت به آینده

خبرهایی که از اجلاس ۲۰۱۹ مجمع جهانی اقتصاد در داووس به بیرون انتشار یافت، سرشار از حس بدبینی و نگاه منفی به آینده بود. البته در این بین، اخبار خوش‌بینانه و حاکی از عمل‌گرایی هم دیده می‌شد. در مجموع، این اخبار نشان دادند که جهان به کدام سمت خواهد رفت و برنامه‌های شرکت‌ها و فعالان

^۱ Taler

اقتصادی جهان چیست. نظرسنجی سالانه شرکت پی‌دبلیوسی از مدیران عامل شرکت‌های بزرگ جهان که در ۲۲ سال گذشته در همان زمان برگزاری نشست‌های مجمع جهانی اقتصاد برگزار می‌شود، یکی دیگر از منابع درک شرایط اقتصادی جهان و پیش‌بینی‌های آن است. بر مبنای این پژوهش و سایر پژوهش‌هایی که انجام داده شده است عوامل شامل:

۱. اعتماد به نفس و اطمینان، منجر به رشد می‌شود: تحلیل‌های دقیق پاسخ‌های مدیران عامل طی دهه گذشته، نشان می‌دهد که پیش‌بینی آنها از درآمدهای یک سال پیش‌رویشان، همبستگی بسیاری با رشد واقعی اقتصاد جهان در همان دوره دارد. به عبارت دیگر، اعتماد به نفس و خوش‌بینی مدیران عامل، یکی از نشانه‌های رونق اقتصادی جهان است.

۲. اطمینان‌ها خدشه‌دار شده است. در پژوهش سال جاری، مشخص شد که میزان اعتماد و اطمینان مدیران عامل جهان به درآمدها و وضعیت اقتصادی‌شان کاهش یافته است. در حقیقت، آمارها حاکی از آن است که میزان اطمینان خالص (خوش‌بینی‌ها منهای بدبینی‌ها) مدیران عامل شرکت‌کننده در این پژوهش با سقوطی ۱۲ درصدی (نسبت به سال گذشته) مواجه شده است. این وضعیت نشان می‌دهد که اوضاع اقتصادی جهان در ماه‌های پیش‌رو از آن چیزی که تاکنون گفته می‌شد، وخیم‌تر خواهد بود.

۳. رشد، دیگر به معنای پیشرفت نخواهد بود. در روزگار کنونی که شاهد اقتصاد جهانی و اتصال بخش‌های مختلف این سیاره به یکدیگر هستیم، رشد اقتصادی، از پیشرفت اجتماعی جدا شده است. در نتیجه، رشد اقتصادی و میزان بازگشت سود سهامداران، معیارهای کافی برای موفقیت آنها نیست. از طرف دیگر، با افزایش شفافیت در جهان، مساله شکاف درآمدی بین دارا و ندار، برجسته‌تر می‌شود. در چنین شرایطی، مدیران ارشد چه باید بکنند؟ در گام نخست، انتظار می‌رود که بتوانند اعتماد به شرکت و آینده خود را افزایش دهند. در گام بعد، این افزایش اعتماد و خوش‌بینی باعث می‌شود تا کل جامعه از بهبود اقتصاد نفع ببرند. (مرادی و همکاران، ۱۳۹۶).

۳.۲. علل پیدایش خوش‌بینی در مدیران و عوامل آن

یکی از ریشه‌های وقوع خوش‌بینی و اصلاح نشدن آن در نتیجه یادگیری، پدیده فرافکنی است. پس از تجربه شکست‌ها، فرد عامل آن را به دیگران نسبت می‌دهد تا کم‌کم با اعتماد به نفس راهش را ادامه دهد که همین موضوع به خوش‌بینی دامن می‌عزند. علت وجودی خوش‌بینی آرامشی است که افراد از آن به دست می‌آورند. حتی پدیده فرافکنی نیز این است که فرد خود را تبرئه می‌کند تا از عذاب وجدان یا احساس ضرر به علل درونی خلاصی یابد. در عین حال افراد موفقیت‌ها را به خود نسبت می‌دهند که این تمایل، خوش‌بینی را افزایش می‌دهد. ضمناً افراد به دنبال اثبات خود به دیگران نیز هستند تا تحسین آن‌ها را نسبت به خود جلب کنند، بنابراین گاهی در مورد موفقیت‌های قبلی خود در صحبت با دیگران اغراق می‌کنند و این خود از نظر درونی بر آن‌ها اثر گذاشته موجب تشدید پدیده خوش‌بینی می‌شود. به عبار دیگر در بیان اغراق‌آمیز موفقیت‌ها، خود فرد بیش از دیگران تحت تأثیر سخنان خود قرار می‌گیرد. اطمینان بیش از حد مدیرعامل در رفتار توده‌وار به صورت مستعد بودن مدیرعامل برای پیش‌بینی بسیار مثبت نتایج با تخمین بیش از حد احتمال وقوع نتایج، تعریف می‌شود. یک مدیرعامل با اطمینان بیش از حد، به طور سیستماتیک بازده آتی ناشی از پروژه‌های سرمایه‌گذاری را بیش از حد تخمین زده، یا می‌توان گفت احتمال و اثر رویدادهای مطلوب بر جریان‌های نقدی شرکت را بیش از حد و احتمال و اثر رویدادهای نامطلوب بر جریان‌های نقدی شرکت را کمتر از حد تخمین می‌زند. از جمله عوامل رفتاری مدیرعامل در رفتار توده‌واری به صورت زیر می‌باشند: (اسلامی بیدگلی و همکاران، ۱۳۸۶).

پیروی از روند: در تصمیمات سرمایه‌گذاری خود از روند و تصمیمات اغلب سرمایه‌گذاران پیروی می‌کنند و به عقاید و پیش‌بینی‌ها خود اهمیت کمتری می‌دهند.

میزان تلاش کاری : آن‌ها معمولاً تلاشی برای برتری نسبت به سایر مدیران و هم‌تایان خود نمی‌کنند، بلکه تلاش می‌کنند هم سطح آن‌ها باقی بمانند تا از روند خارج نشوند.

منابع اطلاعات مورد استفاده: تصمیمات سرمایه‌گذاری خود بر مبنای تحلیل‌های تکنیکی اتخاذ می‌کنند و از تحلیل‌های بنیادی استفاده نمی‌کنند، همچنین از تصمیمات سرمایه‌گذاری سایر مشارکت‌کنندگان بازار و گفتگو با همکاران خود استفاده می‌کنند.

افق زمانی پیش‌بینی: به دلیل استفاده از تحلیل‌های تکنیکی افق زمان پیش‌بینی‌های سرمایه‌گذاری آن‌ها کوتاه مدت است.

پنج اثر تورنومنت (تصمیم‌گیری براساس تکنیکال): نحوه رفتار و تصمیم‌گیری آن‌ها در تورنومنت یا نزدیکی پایان دوره است. این افراد اغلب ریسک‌گریز می‌باشند، اما چنانچه در نزدیکی پایان دوره ارزشیابی، عملکرد پرتفوی آن‌ها در مقایسه با الگوی بازاری که در آن به فعالیت می‌پردازند بهتر باشد، تمایلی به تغییر سطح ریسک خود نداشته و در همان سطح باقی می‌مانند و اگر در مقایسه با الگوی بازار عملکرد ضعیف‌تری داشته باشند به دلیل ترس از خارج شدن از روند سطح ریسک خود را افزایش می‌دهند. (اسلامی بیدگلی و همکاران، ۱۳۸۶)

اطمینان بیش از حد مدیران در بازار بورس اوراق بهادار : طبق پژوهش‌هایی که انجام شده است بورس اوراق بهادار وجود واکنش بیش از حد و کمتر از حد را تایید نموده و نشان داده که رفتار واکنش بیش از حد بیشتر در سال‌های ۸۲ و ۸۳ به وقوع پیوسته و س از آن از درصد بیش واکنشی کاسته شده و شاهد ارزشیابی کمتر از حد مورد انتظار در سال‌های ۸۴ و ۸۵ می‌باشیم. از سال ۸۶ به بعد از درصد واکنش کمتر از حد کاسته می‌شود نتیجه به دست آمده مطابق با روند تغییرات شاخص کل بورس اوراق بهادار می‌باشد.

۴.۲ تأثیر خوش بینی مدیران بر سیاست‌های شرکت و بیش اطمینانی بیش از حد

اثر اعتماد بیش از حد بر روی سیاست‌های شرکت از جمله سیاست‌های حسابداری بسیار مهم است، زیرا اعتماد بیش از حد می‌تواند منجر به تصمیماتی شود که ارزش شرکت را کاهش دهند. چندین محقق تلاش کردند تا توضیح دهند که چرا سطح مطلوب بدهی در شرکت‌هایی که مدیران خوش بین یا اعتماد بیش از حد دارند، حاصل نمی‌شود. چندین مطالعه دیگر نشان دادند که اعتماد بیش از حد می‌تواند تصمیمات سرمایه‌گذاری و تأمین مالی را تحت تأثیر قرار دهد. نتایج بررسی‌های صورت گرفته تاکنون نشان می‌دهد که بین تجربه و ریسک‌پذیری، بیش اطمینانی و رفتار توده‌وار رابطه معنی‌داری وجود دارد. بدین ترتیب که بین تجربه با ریسک‌پذیری و بیش اطمینانی مدیران رابطه معکوس و بین تجربه و رفتار توده‌وار رابطه مستقیم وجود دارد (لیالستانی و همکاران ۱۳۸۹).

در مطالعه‌ای که توسط گروه (پین و بر) در مورد نقش تجربه در انتظارات سرمایه‌گذاران طراحی و در سازمان (گال آپ) مدیریت شد، محققین دریافتند که سرمایه‌گذاران جوان و بی‌تجربه در مقایسه با سرمایه‌گذاران مسن‌تر و باتجربه‌تر، نسبت به توانایی خود در پیشرفت در بازار از اعتماد به نفس بیشتر برخوردارند. لاک و همکاران^۲ (۲۰۰۶)، در مطالعات تجربی خود رابطه معکوسی را بین تجربه و بیش اطمینانی مشاهده کردند. همچنین دریافتند، بین تجربه و بیش اطمینانی از نوع توهم کنترل و اثر بالاتر از میانگین رابطه مستقیمی وجود دارد. مطالعات گلسر و همکاران^۳ (۲۰۱۱)، در مورد بیش اطمینانی در افراد حرفه‌ای و غیر حرفه‌ای نشان داد که مدیران حرفه‌ای و باتجربه در مقایسه با مدیران غیر حرفه‌ای و بی‌تجربه در انجام بسیاری از وظایف خود، به‌ویژه شناسایی و تشخیص روند، پیش‌بینی نوسان و تغییر قیمت سهم، از بیش اطمینانی بیشتری برخوردارند.

2 - Louk

3 - Glaser

نخستین کنفرانس ملی
 مرکز آموزش عالی مدیریت و کارپردی سازمان مدیریت صنعتی
 ۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴
چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه
 زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
 MCII-conf.ir

همچنین دریافتند، در مطالعات تئوریک خود روی مدیران صندوق‌های سرمایه‌گذاری دریافتند که مدیران بی‌تجربه‌تر در مقایسه با مدیران باتجربه‌تر، تمایل بیشتری به پیروی از رفتار توده‌وار دارند. پرندرگاست و همکاران^۴ (۲۰۰۵)، در مطالعات تئوریک خود مدلی را ارائه کردند که نشانگر وجود رابطه مستقیم بین تجربه و رفتار توده‌وار می‌باشد. تاکنون شواهد و مطالعه تجربی گزارش نشده است که نشان‌دهنده وجود رابطه مستقیم بین تجربه و رفتار توده‌وار میان مدیران صندوق‌های سرمایه‌گذاری باشد. همچنین در مطالعات در زمینه مالی رفتاری انجام گرفته شده که اذعان دارند مدیران همواره به صورت کاملاً عقلای رفتار نکرده، تحت تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد و خوش‌بینی‌های مفرط ممکن است تصمیمات غیر عقلایی اتخاذ کند که تأثیری مهم بر فعالیت‌های مالی شرکت، علی‌الخصوص بحث سرمایه‌گذاری دارد و مدیرانی که دارای اعتماد به نفس بالاتری هستند اکثراً نسبت به تصمیمات خود و نتایج آن‌ها علی‌الخصوص در زمینه تصمیمات سرمایه‌گذاری بسیار خوش‌بین هستند. مدیران با اعتماد به نفس بیش از حد بر این باور هستند که بازار ارزش شرکت آن‌ها را کمتر از واقع ارزیابی می‌کند و از این رو تأمین مالی خارجی را بسیار پر هزینه می‌دانند و تمایل زیادی به نگهداری منابع داخلی و تأمین مالی از آن طریق دارند. همچنین مدیران با اعتماد به نفس بیش از حد با خوش‌بینی مفرط، طرح‌های سرمایه‌گذاری پیش‌رو را بسیار مطلوب و کم ریسک ارزیابی می‌کنند و انتظار دارند با سرمایه‌گذاری منابع داخلی شرکت در طرح‌های مذکور به بازدهی بالایی دست یابند (بیکر و همکاران^۵ ۲۰۱۱).

۳. شفافیت اطلاعات حسابداری

۱.۳ اطلاعات حسابداری و پیرامون مباحث آن

مباحث‌های مربوط به حسابداری دارای ابعاد و تعاریف گوناگونی می‌باشد که درک واقعی از آن برای تعریف نمودن بسیار سخت و دشوار است. حسابداری به عنوان یکی از ابزارهایی که می‌تواند اطلاعات را پردازش و تحلیل نماید و خروجی حاصل از آن می‌تواند برای گزارش دهی و تصمیم‌گیری‌های مالی سوق پیدا کند. حسابداری به عنوان فن یا دانشی است که اساساً جهت سهولت برای تصمیم‌گیری‌های اقتصادی از سوی مدیران و پاسخگویی به آن انجام می‌شود. انجمن حسابداری آمریکا در تعریفی که از حسابداری ارائه داده است بیان داشته که تمامی علوم‌های موجود در سطح زندگی یک حسابداری نیاز دارد زیرا هر عملی که موجب ایجاد یک نتیجه می‌شود باید پاسخگوی را در نظر داشت. از استنباط این تعریف می‌توان درک کرد که محققان مالی همواره در پی ارتباط بین مباحث مالی با سایر علوم بوده است. مانند مباحث حسابداری با اطلاعات زیست‌محیطی یا ارتباط بین گزارشگری مالی با رفتار مشتریان در بازارهای مالی (تامرادی و همکاران ۱۳۹۷).

سامانه‌های حسابداری همواره به دلیل نزدیک بودن به پیرامون مسائل خود از سه چیز تبعیت می‌کند، (۱) اطلاعات و داده‌های محیطی (۲) کنترل و نظارت مستمر برای تحلیل عوامل آن و (۳) خدمات ارائه شده برای تحلیل‌های بیان شده. بزرگ اصل (۱۳۸۳) در مطالعه‌ای به این نتایج دست یافت که گزارشگری مالی به عنوان پایه‌گذاری خطمشی‌ها و سیاست‌های مالی مدیران تلقی می‌شود زیرا این سیاست‌ها روند تصمیم‌گیری‌های آتی را در پی دارد و از سویی دیگر سرمایه‌گذاران و سهامداران با استناد به این اطلاعات می‌توانند پیش‌بینی‌های لازم را نسبت به روند رفتار تعیین قیمت‌ها لحاظ کنند. حسابداری ابزاری برای کنترل سطح عملکرد واحدهای تجاری نیز عمل می‌نماید. مدیران و اعضای هیئت‌مدیره براساس گزارش‌های سه ماهه و یا شش‌ماهه روند کارایی خود را اندازه‌گیری می‌کنند و رفتار بهینه مدیران را نسبت به افزایش نقدینگی و یا مصرف بهینه منابع را مورد بررسی قرار می‌دهند. اشخاص و افراد برون‌سازمانی براساس اطلاعات حسابداری منتشر شده نوع داد و ستدهای خود را اندازه‌گیری می‌کنند و ظرفیت‌های معاملاتی خود را پیش‌بینی می‌کنند. البته این نکته قابل ذکر است که بازارهای مالی گاهی اوقات براساس اطلاعات موجود در بازارها تغییر نمی‌کنند بلکه سیاست‌هایی که حکومت‌ها تدوین می‌کنند تغییر مسیر می‌دهند (تامرادی و همکاران ۱۳۹۷).

4 - Prendergast

5 - Baker

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کمیته آموزش و کاربرد علم حسابداری، مدیریت و حسابرسی مستقل ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

تحقیقاتی که دیتمار و همکاران^۶ (۲۰۰۶) انجام دادند به این نتیجه رسیدند که رویه‌های حسابداری برای مدیران و سرمایه‌گذاران بسیار اهمیت دارد. زیرا رویه‌ها منوط به نوع فعالیت‌های حسابداری تعیین می‌شوند و اگر هرگونه انحراف و یا تغییر روشی داشته باشند باید طبق اصول پذیرفته حسابداری بیان شود و در یادداشت‌های توضیحی همراه صورت‌های مالی تقدیم هیئت‌مدیره بشود. واقعیت این است که معیارهای توان ارزیابی شرکت‌ها، ارزش‌گذاری و سودآوری واحدهای انتفاعی براساس صورت‌های مالی بررسی می‌شود. نقش حسابداری و اهمیت اندر جوامع مالی بسیار احساس می‌شود. با توجه به اینکه هنوزم در ایران جایگاه حسابداری به خوبی درک نشده است اما روش‌های آن مؤلفه‌های اقتصادی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. اختیار سلیق مدیران در استفاده از روش‌های متفاوت حسابداری این را بازگو می‌کند که حسابداری یک علم بسیار گسترده است و حمایت از آن باعث دگرگونی در اقتصاد و مباحث یک کشور می‌شود. وضعیت سازمان‌ها و نهادهای اقتصادی گاهی با کمبود منابع روبه‌رو می‌شود و اگر روش‌های حسابداری نوع کنترل و استفاده بهینه آن را نتواند بازگو کند با مشکلات زیادی روبه‌رو خواهد شد (تامرادی و همکاران ۱۳۹۷)

۲.۳ اهداف تعریف شده اطلاعات حسابداری

از پیدایش اولیه حسابداری تمامی اهداف در نظر گرفته شده مالکان بر این اساس بود که بتواند سؤال‌ها و نیازهای به روز آنان را پاسخگو باشد. با پیشرفت علم روز و ارتباطات شرکت‌های تجاری با یکدیگر و از طرفی دیگر با بزرگ‌تر شدن واحدهای تجاری اراده فعالیت‌ها به صورت تک مالکی امکان‌پذیر نبود و باید اشخاصی به عنوان مدیران مالی این سمت را در دست می‌گرفتند. سرمایه‌گذاران و سهامداران باید به اطلاعاتی دسترسی پیدا می‌کردند تا بتوانند نسبت به انتقال سرمایه‌های خود به این شرکت‌ها را برای خود متقاعد کنند. گزارش‌های حسابداری اولین هدف که سیستم حسابداری بود (خردیار و محفوظی ۱۳۹۴)

اطلاعات به عنوان رکن اصلی یک شرکت محسوب می‌شود که بدون آن هیچ‌گونه پیمودن راهی میسر نمی‌شود. در بیانیه شماره یک که توسط گزارش‌های FASB انتشار یافت بیان کردند که مؤسسات تولیدی، بازرگانی و خدماتی باید اطلاعاتی را در اختیار افراد برون‌سازمانی قرار دهند تا بتوانند روند اعتماد بین شرکت و جامعه رخ بدهد. بنابراین هدف اولیه شرکت‌ها ایجاد و بسترسازی اطلاعاتی برای ورود اعضای جدید می‌باشد. این اطلاعات باید حاوی محتوا و قابل اتکاپذیری داشته باشد تا بتواند منابع مورد نیاز واحد را تأمین کند. ایجاد فرصت‌های رشد و سرمایه‌گذاری همگی در گرو اهداف اولیه حسابداری می‌باشد. اهداف حسابداری در دو بخش مورد بررسی قرار می‌گیرد:

۱- تهیه و مهیا کردن اطلاعات برای تصمیم‌گیرندگان

نگرشی که امروزه به آن دست یافته شده است فراتر از یک محدوده می‌باشد زیرا روند تهیه اطلاعات و داده‌های حسابداری این را بازگو می‌کند که گزارش‌های واحدهای تجاری برای ایجاد تصمیم‌گیری و اتخاذ سیاست‌های سرمایه‌گذاری بسیار مفید است. این اطلاعات در واقع نقش یک مشاور مالی را به افراد برون‌سازمانی بازی می‌کند و چه بسا اگر این اطلاعات به بازارهای مالی تزریق بشوند آثار بسیار مثبتی می‌تواند به بار بیاورد.

تصمیم‌گیری براساس اطلاعات بار افکار عمومی را در پی دارد با این عنوان که این اطلاعات در بازارهای سرمایه‌ای بسیار تأثیرگذار است و اگر اطلاعات در بازارهای کارا براساس تئوری‌های فرضیه بازار کارا شکل بگیرد بازارهای سرمایه‌ای و مالی رون جدید را به خود خواهند گرفت. علم حسابداری براساس نوع نیاز جامعه جلو می‌رود و نوع تصمیم‌گیری‌های آتی افراد را هم تحت پوشش قرار می‌دهد.

۲- جوامع مالی به عنوان استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کمیته عالی حسابداری ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

کمیته‌های و تشکل‌های حسابداری بر این باور هستند که تمامی اعضای یک جامعه باید از یک سطح اطلاعاتی برخوردار باشند و هیچ‌گونه شکاف اطلاعاتی بین آنان وجود نداشته باشد. البته این تعریف از لحاظ معانی درست است اما انجمن‌های حسابداری می‌دانند که این در واقعیت امکان‌پذیر نیست زیرا نادیده گرفته شدن جوامع مالی در یک کشور بسیار طبیعی است زیرا سرمایه‌گذاران عمده این شکاف‌ها را تعیین می‌کنند و باعث به وجود آمدن ناهنجاری در رفتار سرمایه‌گذاران خرد می‌شوند.

تصمیمات اکثر سرمایه‌گذاران براساس ارتباطات تعیین می‌شود و شیوه سرمایه‌محوری در پیش رو می‌گیرند. اما این روند اگر ادامه پیدا کند باعث رکود اقتصادی و انحصار اقتصاد در یک محدوده خواهد شد. بنابراین نقش اطلاعات مالی بسیار مهم است و حتی کشورهای پیشرفته در این خصوص قوانینی را وضع کردند و نسبت به شفاف بودن و داشتن بار محتوایی تأکید کردند و حتی در کمیسیون بورس آنان رتبه‌بندی اطلاعاتی میسر کردند (خردیار و محفوظی ۱۳۹۴).

۳.۳ حسابداری و گزارش دهی در ایران (افراد درون‌سازمانی و برون‌سازمانی)

حسابداری در ایران با وررو کارخانه‌های تولیدی نیز آغاز گرفت. زمانی که شرکت‌های آمریکایی و انگلیسی برای سرمایه‌گذاری به ایران آمدند حسابداری به طرز چشم‌گیری رونق گرفت و تقاضا برای آن بسیار بالا رفت. گزارش‌دهی و نحوه در دسترس قرار دادن اطلاعات در ایران براساس یک سری مؤلفه‌ها انجام می‌گیرد. اول اینکه محیط اقتصادی و ساز و کارهای آن و دوم قوانین و مقررات حاکم برای تهیه اطلاعات. دیدگاه‌های اقتصاد مدرن بیان می‌کند که کشورهای جهان سوم باید نسبت به تهیه اطلاعات کارا و واقعی اقدام نمایند و اگر این اطلاعات از محتوای کافی برخوردار نباشد تنه اقتصاد آسیب‌پذیر خواهد بود و بازارهای مالی از رشد نه چندانی رو به رو خواهد شد. اما براساس آمار و ارقامی که سازمان حسابرسی طی چندین دهه مطالعه آن را بازگو کرده است این است که گزارش دهی و حسابداری در ایران از روند اقتصادی آن جلوتر است زیرا حسابداری برای افراد فعال اقتصادی سعی دارد که بتواند نیازهای آنان را تأمین نماید (رحمانی ۱۳۸۱).

اما به نظر اقتصاددانان در ایران براساس موجی که از اطلاعات مالی اتفاق خواهد افتاد اوضاع ایران به کلی تغییر خواهد کرد و روند پیشرفت آن پیگیری خواهد شد. سجادی و همکاران (۱۳۸۷) طبق مقاله‌ای که مورد بررسی قرار دادند به این نتایج دست یافتند که گزارش دهی دی ایران براساس یکسری قوانین محدود شده است آن هم عدم شفافیت اطلاعات است. همچنین آنان بیان کردند که بازارهای سرمایه به دلیل محدودیت‌های سرمایه‌گذاری نسبت به ریسک و بازده اغلب براساس نوع رفتارهای سیاستمداران عمل می‌نماید. استانداردهای حسابداری در ایران بیان می‌کند که شرکت‌های تجاری از اطلاعات قوی برخوردار نیستند زیرا مدیران همواره سعی دارند اطلاعات مورد نیاز آنان در سطوح بالا در دسترس آنان قرار ندهند و در بعضی مواقع با سرمایه‌گذاران کلانی که می‌توانند نوع نیازهای آنان را تأمین کند وارد مذاکره می‌شوند.

۴.۳ شفافیت اطلاعات

به مفهومی گفته می‌شود که اطلاعات یک واحد تجاری یا سازمان در برگیرنده‌ی تمام آمارهای مربوط به گزارش‌های، اقلام، کالاها و غیره را بر حسب میزان ریسکی که دارند واضح بیان کند. و این گزارش‌های با بیان صریح برای کارکنان روشن باشد در این‌گونه مواقع اطلاعات دارای کارایی و از شفافیت کافی برخوردار خواهد بود. بنابراین رویه مناسب خواهد بود تا در آن تمامی اطلاعات مالی شرکت به صورت شفاف مورد افشاء قرار می‌گیرد. امروزه با توجه به پیشرفت امکانات و حساسیت بالایی که واحدهای تجاری اطلاعات دارند و افراد و اشخاص بیرون از واحدهای تجاری به این اطلاعات نیاز دارند بنابراین شناخت اطلاعات یکی از بهترین و بااهمیت‌ترین مراحل رشد و پیشرفت یک واحد می‌تواند تعیین نمود. دستورالعمل شفافیت اطلاعات برگرفته از صندوق بین‌المللی پول که باید تمامی اطلاعات براساس مقیاس دقیق و همراه آسیب‌پذیری‌های مالی قید شوند. تمامی برنامه‌ریزی‌های شفافیت اطلاعات مالی براساس نوع فرهنگ‌های سیاسی و اقتصادی هر کشور اجرا می‌شود و باید کمک به بهسازی و پشتیبانی از منابع‌های موجود اقدام گیرد (محمدی پور و احمدی ۱۳۹۲).

همچنین با توجه به شروع بحران‌های مالی که در سال (۱۳۸۳) در ایران برای بررسی اوراق بهادار تهران اتفاق افتاد استانداردهای حسابداری مالی و بین‌المللی جهت کاهش این‌گونه بحران‌ها تمام تلاش خود را می‌کنند زیرا سرمایه‌گذاران با توجه به روند نزولی بازده‌ها و زیان‌های متحمل شده نگرانی‌هایی را نسبت به وضعیت بازار نشان می‌دهند و تمامی سرمایه‌های خود را خارج می‌کنند.

هدف اصلی شفافیت اطلاعات ایجاد شاخصی مناسب برای سرمایه‌گذاران تا بتوانند نگرشی صحیح و روشن برای آنان مهیا کنند. بوشمن و همکاران^۷ در سال (۲۰۰۳) شفافیت اطلاعات مالی را در اختیار داشتن تمامی اطلاعات و قابل اتکاء که یک فرد یا یک سرمایه‌گذار وضعیتی و دید کلی از واحدهای تجاری را بتواند ترسیم کند. اگر اطلاعات به قدر کافی شفاف و از کارایی کافی برخوردار باشند یک اطمینان و اعتماد نسبی برای سرمایه‌گذاران ایجاد می‌شود. اگر مدیران بخواهند ارزش شرکت را افزایش دهند و بتوانند منافع زیادی را جذب نمایند در این صورت باید اطلاعاتی در اختیار افراد ذی‌نفع قرار دهند که بتوانند بر این اساس واکنش بازار را به خود جلب نمایند.

در جامعه‌ای که حقوق شهروندی از اهمیت خاصی برخوردار است در این حالت اطلاعات شفاف به صورت یک حق اصلی برای وی در اختیارش گذاشته می‌شود. لانتمن و فیلیپس^۸ (۲۰۰۱) در مطالعه‌ای به این نتیجه رسیدند که در جوامع مالی دارای شفافیت اطلاعاتی بازارهای مالی و سرمایه‌ای به صورت کارا تر عمل می‌کنند تحلیل‌گران و مشاوران مالی بدون هیچ‌گونه شرایط ابهامی پیش‌بینی‌های خود را انجام می‌دهند. همچنین اطلاعات شفاف باعث ایجاد تعامل در روابط انسان باعث ایجاد توسعه و پیشرفت در نوع اقتصاد یک کشور می‌شود.

۴ بحث و نتیجه گیری

شفافیت اطلاعات از دیرباز مورد توجه اشخاصی که از واحدهای تجاری نفع برده‌اند مورد توجه بوده است زیرا همین اطلاعات مالی هستند که می‌توانند یک سرمایه‌گذار را از نوع وضعیت مالی و سودآوری یک شرکت خبر دهد و نسبت به سرمایه‌گذاری در موسسه تجاری اقدام نماید. وجود اطلاعات دارای اتکای مالی و مربوط بودن در مقایسه کردن اطلاعات و سوابق این را نشان می‌دهد که مدیران همسو با سهامداران عمل می‌نمایند. وجود اطلاعات دارای بار محتوایی در بازارهای مالی و سرمایه‌ای کارا بودن آن را نشان می‌دهد و بدین معنی است که بازار کارآمد است و اطلاعات در دسترس افراد به صورت منطقی نیز توزیع شده است. سود یا زیان گزارش شده از سوی سرپرستان و مدیران رده بالای مالی شرکت‌ها اگر از شفافیت نسبی برخوردار باشد می‌تواند تأثیر با اهمیتی در نقل و انتقالات سهام باشد. و معاملات در بالاترین کیفیت خود انجام خواهد پذیرفت (حاجیها و اورادی ۱۳۹۷). یک عملکرد موفق در گرو نوع نگرش مدیرعامل است زیرا سرمایه‌گذاران، تحلیل‌گران و افراد برون‌سازمانی نسبت به گزارشات و صورت‌های مالی و سود تعلق گرفته میزان مشارکت خود را انتخاب می‌کنند. مدیران دارای تخصص و دانش مالی نوعی روش‌های استاندارد و پذیرفته که به صورت منطقی انجام می‌شود را تدوین می‌کنند زیرا گزارشات دایره‌های اقتصادی آنان باید قابل توجیه باشد. گزارش‌ها و تفکرات مدیران بر مجموعه اقتصادی و تجاری بسیار حائز اهمیت است زیرا قواعد مربوط به مقدار مصرف مواد یا وجه نقد همچنین میزان سود تعلق گرفته به سهامداران جزء نگرش‌ها و قوانین مدیران است (امیری و همکاران ۱۳۹۷). نتایج حاصل از این تحقیق می‌تواند به کلیه سرمایه‌گذاران، مدیران پرتفوی، موسسات مالی و اعتباری، حسابداران و حسابرسان، مدیران و سایر افراد شاغل در این زمینه جهت اتخاذ تصمیمات درست کمک نماید. همچنین به پژوهشگران و محققین نیز پیشنهاد میشود جهت تکمیل شدن این پژوهش، تحقیقات و بررسی‌های زیر را انجام دهند: بررسی رابطه بین ریسک مالیاتی و شفافیت اطلاعات حسابداری

۵ منابع

⁷ Boushman

⁸ Lontman and Filips

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه علمی کاربردی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

- (۱) اسلامی بیدگلی، غفور، شهریاری، سعید، (۱۳۸۶). بررسی و آزمون رفتار توده وار سرمایه‌گذاران با استفاده از انحرافات بازده سهام از بازده کل بازار در بورس اوراق بهادار تهران، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۴۹، ص ۲۵-۴۴
- (۲) امیری، اسماعیل؛ خدای پور، احمد و کامیابی، یحیی. (۱۳۹۷). اثر رفتارهای کوتاه‌بینانه و خوش‌بینانه مدیریت بر شفافیت اطلاعات مالی. پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی، شماره ۳، صص ۳۴-۵۶
- (۳) تامرادی، علی، رستمی نیا، رضا و سعیده سرکمریان. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین انتخاب حسابرس و شفافیت اطلاعات حسابداری در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش‌های حسابداری مالی، سال دوم، شماره دو، صص ۵۲-۷۰
- (۴) حاجیه‌ها، زهره، اورادی، جواد. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر شفافیت اطلاعاتی بر رابطه بین مالکیت خانوادگی و هزینه بدهی، فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری، شماره ۲۶، صص ۵۷-۷۹
- (۵) خردیار، سینا، محفوطی، غلامرضا. (۱۳۹۴). تأثیر اجزای اقلام تعهدی حسابداری بر میزان پایداری اقلام تعهدی حسابداری شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله دانش حسابداری مالی، شماره ۱۸، صص ۱۵۱-۱۶۶
- (۶) رحمانی، علی (۱۳۸۱). ارزیابی کیفیت گزارشگری مالی. فصل نامه حسابرسی، سال چهارم، شماره ۱۷ صص ۵۳-۶۷
- (۷) سجادی، شاره. (۱۳۹۷). تأثیر عدم تقارن اطلاعاتی و عدم اطمینان محیطی بر مدیریت سود، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اهر، صص ۳۴-۶۶
- (۸) سلیمانی امیری، مرضیه، گروه ای، سیدمسعود. (۱۳۹۶). بررسی تأثیر بیش اطمینانی مدیریت بر کارایی سرمایه‌گذاری در نیروی انسانی، پایان نامه کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی امین، اصفهان، ایران. صص ۶۸-۷۶
- (۹) لیالستانی، میرفیض، قالیباف اصل، حسن، سزایی نوبخت سمیرا. (۱۳۸۹). بررسی اثر تجربه بر ریسک‌پذیری، بیش اطمینانی و رفتار توده وار مدیران شرکت‌های سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادار تهران، نشریه: بورس اوراق بهادار، شماره ۱۲، صص ۲۵-۴۱
- (۱۰) محمدی پور، رحمت‌الله، احمدی، زهرا. (۱۳۹۲). بررسی نقش حسابداری تعهدی در پیاده‌سازی بودجه‌ریزی عملیاتی و جایگاه حسابرسی عملیاتی، مجله پژوهش‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۱۹، صص ۶۲-۸۱
- (۱۱) مرادی، علی؛ فرهانیان، سید محمدجواد (۱۳۹۶). مبانی اقتصاد و مالی رفتاری مدیران شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس با همکاری دانشگاه علوم اقتصادی، شماره ۴، صص ۲۵-۴۰
- (۱۲) مهر فر، ابوطالب، کاظمی، حسین و فرزین رضایی. (۱۳۹۹). خوش‌بینی مدیریت و کیفیت گزارشگری مالی: با تأکید بر نقش تعدیلی مکانیزم‌های نظام راهبری، مجله علمی دانش حسابداری مالی، شماره ۲، صص ۱۵۵-۱۷۸

- 13) Baker, M., Ruback, R., and Wurgler, J., (2011), "Behavioral Corporate Finance." Handbook of corporate finance: Empirical corporate finance, 1:1454186.
- 14) Brouman, C. (2014). Managerial optimism and earnings smoothing. Journal of Banking & Finance, 41, 283-303. Bushman, R.M., Smith, A.J., (2003), "Financial Accounting Information and Corporate Governance", Journal of Accounting and Economics, Vol.32, PP. 237-333.
- 15) Lontman and Filips., (2001). Dissecting and connecting the growth and accounting distortion components of accruals. Rev, Quant, Finan, Acc 42, 1-28.

 ۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
 MCII-conf.ir

مرکز آشنایی با کاربردهای نوین در صنعت بیمه

MCI-CONF-IR